

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

KAREL ŠPILLAR **(* 1871 – † 1939)**

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí: (1854) 1894–1939 (1974)

Značka fondu: 72

Číslo evidenčního listu NAD: 4

Evidenční číslo inventáře: 158

Zpracovala: Lucie Večerníková

Místo: Praha 2018

Karel Špillar (1871–1939)

Karel Špillar se narodil 21. listopadu 1871 v Plzni v rodině finančního úředníka Antonína Špillara a jeho ženy Františky. Rovněž jeho bratři Jaroslav Špillar a Rudolf Vojtěch Špillar byli malíři. Po ukončení studií v Plzni se Karel v letech 1885-1893 stal žákem pražské Uměleckoprůmyslové školy v ateliéru pro dekorativní malbu vedeném Františkem Ženíškem, který učil také jeho bratra Jaroslava. Od roku 1913 působil na této škole jako učitel kresby aktu, v roce 1925 je zde jmenován profesorem.

Po ukončení studií v roce 1893 získává Špillar první zakázku – oltářní obraz pro kapli v Ostravě. V následujících letech tvoří užitou grafiku a drobné zakázky. K dekorativní malbě se vrací roku 1899, kdy spolupracuje s Janem Preislerem na dekorativních panelech pro pavilon Pražské obchodní komory na světové výstavě v Paříži. Ve spolupráci pokračují oba umělci při návrzích výtvarné výzdoby hotelu Central v Praze v roce 1900. S bratrem Jaroslavem spolupracuje Karel Špillar na monumentálních obrazech pro zasedací síň Vlašského dvora v Kutné Hoře (1901).

Karel Špillar se v těchto letech stal aktivním členem Spolku SVU Mánes. V roce 1902 uspořádal SVU Mánes výstavu ve Vídni, pro kterou Karel Špillar navrhl plakát. Ústředním motivem je žena opřená o strom, zasněně hledící mimo obraz. V rukou drží tři ovocné plody – výsledky uměleckých tvůrčích snah.

V témže roce 1902 Špillar odchází do Francie. Žije v Paříži a často navštěvuje Normandii. Seznamuje se s pracemi současných francouzských malířů. Nejvíce jej ovlivnila tvorba Pierra Puvise de Chavannes, což se projevilo již v anonymní soutěži na oponu Vinohradského divadla, která byla vyhlášena roku 1905. Jeho návrh opony se umístil na druhém místě a francouzský vliv lze pozorovat i v jeho pozdějších návrzích monumentálních maleb. Z Francie se Karel Špillar vrátil v roce 1908, odchod uspořádala smrt jeho otce i onemocnění bratra Jaroslava. Nejznámějším dílem z doby po návratu do Čech je návrh pro figurální mozaiku Hold Praze na průčelí Obecního domu v Praze (1909).

Po smrti bratra Jaroslava trávil prázdniny v jeho vile v Peci pod Čerchovem, kde čerpal náměty z chodského prostředí. Karel Špillar zemřel po delší nemoci na jaře roku 1939 a je pohřben na Vinohradském hřbitově v Praze.

Literatura

Blažičková Horová Naděžda (ed.), Umění devatenáctého století, Praha 2002

Karbaš Jiří, K restaurování Špillarových nástěnných maleb ve Smetanově síni Obecního domu in: Výtvarná kultura, roč. 3, č. 5, 1979, s. 58-59

Rakušanová Marie, Bytosti odnikud (Metamorfózy akademických principů v malbě první poloviny 20. století v Čechách), Praha 2008

Reitharová Eva, Malířské dílo Karla Špillara in: Výtvarná kultura, roč. 5, č. 3, 1981, s. 61-62

Vývoj a dějiny archivního fondu

Fond Karla Špillara (AA 2952) pochází z daru Růženy Štabernákové, která získala část písemné pozůstalosti malíře po jeho smrti. Osobní fotografie (AA 3485) byla převedena z oddělení Dokumentace NG v roce 1995, fotografie díla (AA 4220) ze stejného oddělení v roce 2018.

Archivní charakteristika fondu

Písemná pozůstalost Karla Špillara je poměrně skromná. Z osobních dokladů se zde nacházejí různá osvědčení či třeba poslední vůle. Pouhé jednotliviny nalezneme v ostatních tematických skupinách – rukopisy pojednávající o K. Špillarovi, výstřižky a pozvánky na jeho výstavy či osobní fotografie. Oproti tomu soubor fotografií zachycujících jeho umělecká díla je poměrně obsáhlý.

Samostatně byly vyčleněny různé kupní smlouvy, darovací a odevzdací listiny a seznamy originálů věnované jeho přítelkyni Růženě Štabernákové za „morální posilu a přímou pomoc při mé umělecké práci, za uspořádání výstavy mých prací v Rubešově galerii a za obětavé a pečlivé ošetřování, které mi až dosud poskytla v mé dlouhé a těžké nemoci.“ Součástí fondu jsou i osobní doklady Růženy Štabernákové a její rodiny. Protože se nejednalo o žádnou výtvarnou umělkyni, nýbrž učitelku, mají tyto archiválie význam pouze pro genealogické účely.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyřazeny pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Lucie Večerníková roku 2018. Je uložen pod přírůstkovými čísly AA 2131, AA 2952, AA 3485 a AA 4220.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/l	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
Doklady – vlastní					
1	Vysvědčení na odchodnou z Umělecko-průmyslové školy v Praze	1 kus	1894	2952	1
2	Povolení k pobytu v Paříži (franc.)	1 kus	1902	2952	1
3	Křestní list	1 kus	1904	2952	1
4	Potvrzení o zproštění z vojenské služby	1 kus	1927	2952	1
5	Doklady ke koupi parcely v Braníku	34 ll	1933-1938	2952	1
6	List domovský	1 kus	1935	2952	1
7	Osvědčení o občanství československém	1 kus	1935	2952	1
8	Poslední vůle, přiložen opis	1 kus	1937-1938	2952	1
9	Darovací listina pro Růženu Štabernákovou, přiložen seznam darů (9 ll)	1 kus	1939	2952	1
10	Doklad o zpopelnění	1 kus	1939	2952	1
11	Doklady k řešení pozůstalosti Karla Špillara	1 kus	1939-1941	2952	1
Doklady – cizí					
12	Soubor dokladů Růženy Štabernákové a jejích příbuzných (Křivánek, Štabernák)	58 ks	1854-1965	2952	1
Korespondence – rodinná (adresát na druhém místě v nominativu)					
13	Špillar Karel – Špillar Antonín Fécamp (Francie), 8. 7. 1904 (pohlednice)	1 list	1904	2952	1
Korespondence přijatá – jednotlivci					
14	Blažíček Oldřich Praha, 19. 1. 1932	1 list	1932	2952	1
15	Korespondence zasláná Růženě Štabernákové týkající se děl Karla Špillara a jiných umělců	134 ll	1939-1974	2952	1

16	Osobní korespondence zasláná Růženě Štabernákové od různých adresátů (M. Beiblová-Mařánková, Uhlíkovi)	14 ll	1940-1972	3952	1
----	--	-------	-----------	------	---

Rukopisy – vlastní

17	Odpověď na kritiku v Národních listech z roku 1904	1 kus	1912	2952	1
----	--	-------	------	------	---

Rukopisy – cizí

18	Studie o vztahu Karla Špillara k Chodsku	4 ll	b. d.	2952	1
19	Životopisný medailonek Karla Špillara (podle Slovníku československých výtvarných umělců)	2 ll	b. d.	2952	1

Tisky a výstřižky

20	Pozvánky na výstavu Karla Špillara	2 ks	1971, 1974	2952	1
21	Výstřižky týkající se výstavy v roce 1971 ve Volyni	3 ks	1971	2952	1

Fotografie

22	Osobní fotografie	5 ks	1931, b. d.	2952, 3485	1
23	Fotografie hrobu	1 kus	1963	2131	1
24	Fotografie díla	158 ks	b. d.	4220	2

Tiráž

Karel Špillar (1871–1939), soupis osobního fondu

časový rozsah fondu: (1854) 1894–1939 (1974)

počet evidenčních jednotek: 2 kartony

počet inventárních čísel: 24

rozsah v bm: 0,24 m

stav ke dni: 8. 1. 2018

jméno zpracovatele: Lucie Večerníková

číslo evidenčního listu NAD: 4

číslo evidenční pomůcky: 158

počet stran: 6

schválil dne: 26. 1. 2018 Tomáš Hylmar

č. j.: 11/2018 - ANG